

Ditta Baczała, Piotr Błajet, Beata Przyborowska, Krzysztof Rubacha, *Intymność – rozwój – edukacja*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2019, ss. 179

Intymność – rozwój – edukacja autorstwa Ditty Baczały, Piotra Błajeta, Beaty Przyborowskiej i Krzysztofa Rubachy stanowi interdyscyplinarną próbę zmierzenia się z tematyką intymności. Autorzy, doświadczeni akademicy, nie ograniczają się jednak do ram dyskursu naukowego, zreżymowując go z subiektywną wrażliwością, otwartością na ludzkie emocje czy nawiązaniami do różnych form działalności człowieka. Na niesablonowy charakter publikacji wskazywać może już sam koncept okładki, która zamiast grafiki zawiera kilkadziesiąt słów-skojarzeń nawiązujących do tytułu, a także rozkład rozdziałów, od metodologii badania intymności, po teorię rozważaną przez pryzmat sztuki słowa zatytułowaną *Intymność. Między nauką a poezją*.

Już na wstępie do książki składającej się z sześciu rozdziałów* możemy dostrzec jej holistyczny charakter, który jest konsekwentnie realizowany do końca. Owe całościowe ujęcie jest urzeczywistniane poprzez naddawanie kolejnych osi interpretacyjnych. W pracy zostajemy wciągnięci w metodologiczną refleksję nad badaniem intymności, możemy przyjrzeć się intymności z perspektywy antropologicznej, która uwzględnia człowieka jako byt uwikłany w naturę i kulturę, czy spojrzeć na nią jak na linię rozwojową. Wielowymiarowość pracy uwidacznia się również w wyeksponowaniu intymności osób niepełnosprawnych czy wychowania do intymności, będącego dla społeczeństwa i jednostki dużym wyzwaniem, z którym jednak można próbować się zmierzyć poprzez wspieranie poczucia zaufania. Całość wieńczy konfrontacja perspektywy naukowej i poetyckiej, gdzie intymność jawi się jako skorelowana z ewoluującym zdumieniem, jako jej nieodłączną składo-

* *Metodologia badania intymności; 2. Intymność w perspektywie antropologicznej; 3. Intymność w perspektywie rozwojowej; 4. Intymność w niepełnosprawności intelektualnej; 5. Wychowanie do intymności; 6. Intymność. Między nauką a poezją.*

wą i towarzyszem. Twórcy publikacji uwzględniają poufność intymności, jednocześnie traktują ją jako coś wartego poznania. Co wraz ze złożonością może stanowić dla badacza wyzwanie, tym bardziej że ma interdyscyplinarną naturę.

Autorzy sprawnie dryfują pomiędzy Erikiem Eriksonem, Robertem Sternbergiem, Robertem Havighurstem, Anthonym Giddensem, Kenem Wilberem, Robertem Keganem, Desmondem Morissem, Mauricem Debessem, Tarzycjuszem Bulińskim czy Wisławą Szymborską*. Teorie oraz koncepcje przeanalizowane są z dużą zręcznością: od omówienia po naddanie kontekstów i refleksję. A to wraz z wartką narracją sprawia, że zarówno bardziej, jak i mniej czytany we wspomnianej literaturze czytelnik może się poczuć usatysfakcjonowany. Intymność, nawet w kontekście znanych pedagogom i psychologom teorii, jest rozpatrywana z nieznaną dotąd strony, której odbiorca prawdopodobnie nie uwzględniłby bez sięgnięcia do lektury.

Tytułowa intymność nie jest tu tabuizowana, jest traktowana jako coś, co nas stanowi, do czego mamy prawo, co jest związane z naszą naturą i kulturą. Niewątpliwą zaletą pracy zdaje się jej wszechstronny charakter. Autorzy swobodnie przemieszczają się pomiędzy psychologią, pedagogiką (także specjalną), metodologią, antropologią, biologią, filozofią, medycyną, socjologią czy poezją, przez co w żadnym momencie nie można poczuć, że temat został potraktowany jednowymiarowo, lecz jako pewna uniwersalna forma bliskości, która może być postrzegana inaczej z subiektywnej perspektywy poszczególnych nauk czy jednostki.

Ponadto autorzy nie oceniają, które odczuwanie intymności jest lepsze, nie próbują moralizować czytelnika. Odchodzimy z refleksjami, inspiracjami, które rodzą kolejne pytania, i przeświadczeniem, że potrzeba bliskości jest częścią naszej natury, tak bardzo niezbędną nam do życia, w związku z tym bez wątpienia ta wielowymiarowa perspektywa ma duży walor edukacyjny. Intymność, pomimo że jest częścią nas, nie jest prosta i musimy się

* Zob. T. Buliński (2000). *Człowiek do zrobienia. Jak kultura tworzy człowieka*. Poznań: Wydawnictwo Poznańskie; M. Debesse (1996). *Etapy wychowania*. Warszawa: Wydawnictwo ŻAK; E. Erikson (2002). *Dopełniony cykl życia*. Poznań: Dom Wydawniczy REBIS; A. Giddens (2006). *Przemiany intymności. Seksualność, miłość i erotyzm we współczesnych społeczeństwach*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN; R. Havighurst (1981). *Developmental Tasks and Education*. New York, London: Longman; R. Kegan (1982). *The Evolving Self: Problem and Process in Human Development*; Cambridge: Harvard University Press; D. Morris (1998). *Zachowania intymne*. Warszawa: PRIMA Oficyna Wydawnicza; R. J. Sternberg (1986). *A Triangular Theory of Love*. "Psychological Review", 93(2); K. Wilber (2002). *Psychologia integralna. Świadomość, duch, psychologia, terapia*. Warszawa: Wydawnictwo Czarna Owca.

jej nauczyć, potraktować ją rozwojowo, jako wyzwanie w procesie poznawania świata oraz siebie.

Bibliografia

- Buliński T. (2000), *Człowiek do zrobienia. Jak kultura tworzy człowieka*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań.
- Debesse M. (1996), *Etapy wychowania*, Wydawnictwo ŻAK, Warszawa.
- Erikson E. (2002), *Dopełniony cykl życia*, Dom Wydawniczy REBIS, Poznań.
- Giddens A. (2006), *Przemiany intymności. Seksualność, miłość i erotyzm we współczesnych społeczeństwach*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Havighurst R. (1981), *Developmental Tasks and Education*, Longman, New York, London.
- Kegan R. (1982), *The Evolving Self: Problem and Process in Human Development*, Harvard University Press, Cambridge.
- Morris D. (1998), *Zachowania intymne*, PRIMA Oficyna Wydawnicza, Warszawa.
- Sternberg R. J. (1986), A Triangular Theory of Love, "Psychological Review", 93(2).
- Wilber K. (2002), *Psychologia integralna. Świadomość, duch, psychologia, terapia*, Wydawnictwo Czarna Owca, Warszawa.

Iwona Murawska

<https://orcid.org/0000-0002-9691-4311>

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu